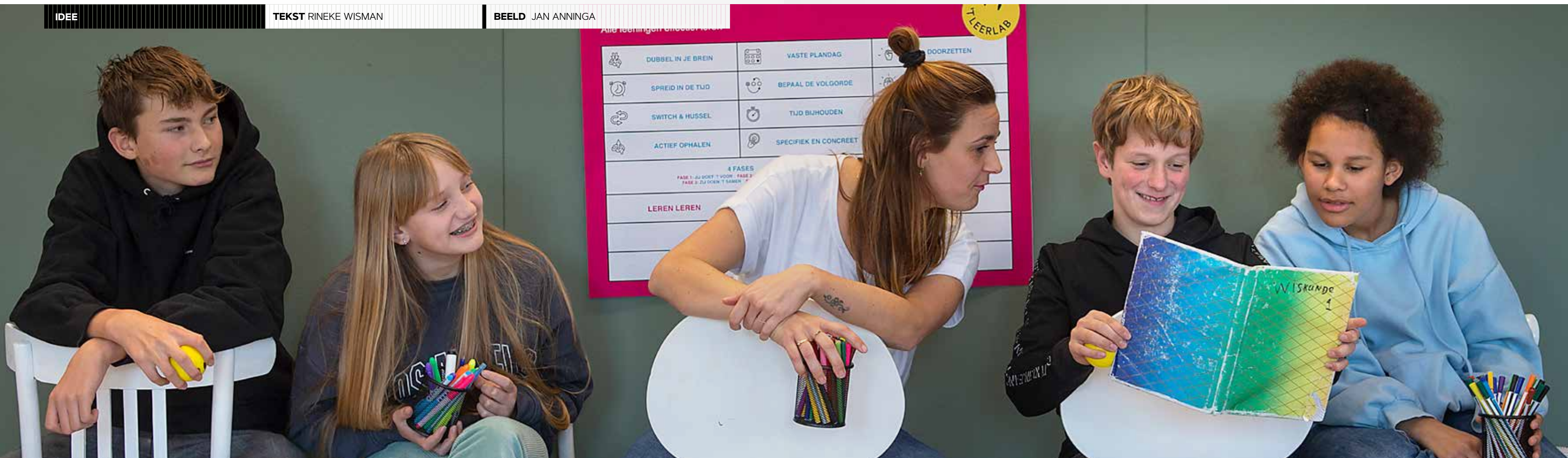

IDEE

TEKST RINEKE WISMAN

BEELD JAN ANNINGA

Leren, hoe doe je dat eigenlijk?

Leerkrachten in de bovenbouw hoor je geregeld zuchten, omdat ze de vaardigheden van hun leerlingen overschatten. Leren leren en plannen vergt continu aandacht weet ex-docent Laura Koops van 't Jagt.

In haar beginjaren voor de klas merkte Laura Koops van 't Jagt op dat veel leerlingen bang zijn om fouten te maken. Veel leerlingen gedroegen zich 'faalangstig', hoewel dit woord meer lading heeft dan de realiteit recht doet. Het gaat om momenten waarop nieuwe thema's worden gestart of waarbij kinderen zelfstandig iets moeten uitpluizen. Dan hoorde

ze direct van verschillende kanten: 'Juf, dit gaat me echt niet lukken.' Of: 'Ik ben hier niet goed in.' Ook op de middelbare school leeft dit sentiment. Het vak wiskunde is er berucht om. 'Dat kan ik gewoon niet.' 'Het maakt niet uit welk vak', zegt Koops van 't Jagt. 'Er zijn altijd leerlingen die deze reactie vertonen.' Tot en met 2019 werkte ze op basisschool de Starter in Groningen. Om kinderen verder te helpen verdiepte zij zich in de kracht van *mindset*. Ze vroeg zich af: Hoe zorg ik dat ik met de kinderen tot leren kom

in de klas? En hoe wordt nieuwe kennis verworven in het brein?

LEERSTRATEGIE

In gesprek met leerlingen ging het al snel van de inhoud naar de aanpak. Waar en hoe begin je te leren? 'Veel leerlingen doen maar wat, omdat ze geen idee hebben. Je ziet vaak dat leerlingen gaan lezen voor een toets. Het voelt als een goede manier om te leren, maar dat is niet het geval. De lesstof komt in het kortetermijngeheugen en wordt niet opgeslagen.' Koops van 't Jagt ontwikkelde praktische oplossingen over leren leren en plannen die ze graag deelt. 'Iets waar je continu aandacht aan moet besteden. Begin met uitleggen dat nieuwe lesstof moeilijk kan voelen, maar dat dat juist een goed teken is.' Leren gaat namelijk van au. 'Als je moeite ervaart, ben je nieuwe verbindingen aan het maken in je hersenen.' Resultaat begint met de keuze voor een werkvorm die aansluit bij een effectieve leerstrategie. Koops van 't Jagt is fan van de Cornell-methode die helpt hoofd- en bijzaken van elkaar te scheiden. Een schematische voorbereiding op een toets die overzicht geeft.

VOORDOEN

Zorgen dat lesstof beklijft, doe je door af te wisselen en te spreiden, maar ook door het leerlingen actief kennis te laten ophalen. 'Je denkt soms: deze stof hebben we een paar weken geleden tot in den treure geoefend en iedereen kon het toen, maar na een vakantie kan het toch weggezakt zijn. Je wilt daarom dat leerlingen de lesstof van korter en langer geleden continu actief ophalen. 'Daardoor worden de verbindingen tussen de neuronen sterker en onthouden ze beter.' Tijdens de instructie kan je ze aantekeningen laten maken. Ook is het goed om elke les te starten met drie herhaalvragen: een over de vorige les, een uit de les van vorige week en een vraag van een les van een maand geleden.' Zet lesstof in een schema, waarbij je iedere volgende les een deel van de inhoud van de vorige les herhaalt en vervolgens iets nieuws toevoegt. Maak het schema samen, benadrukt Koops van 't Jagt. 'Je zegt niet: 'Hier is een Cornell-werkblad, succes ermee.' Nee, je doet het voor, dan doen leerlingen het samen met de leerkracht, dan laat je het leerlingen in tweetallen

Idee:
Leg kinderen uit dat leren moeite kost

doen tot ze het uiteindelijk alleen kunnen. Ook meta-cognitieve vaardigheden moeten actief aangeleerd worden.'

REPARATIREFLEX

'Docenten zien over het algemeen precies wat het probleem is, maar de manier waarop ze willen helpen, werkt vaak niet. We dragen oplossingen aan en proberen leerlingen te overtuigen van het nut ervan, terwijl deze er misschien nog niet aan toe is. De

Leerlingen dreigen met onvoldoendes of zittenblijven, helpt niet zegt Laura Koops van 't Jagt. 'Hoe meer je waarschuwt, hoe meer een kind achterover gaat leunen.'

leraar denkt: 'We hadden een goed gesprek. Nu gaat het goed komen.' Daarna gaat de docent waarschuwen: 'Straks haal je een onvoldoende of blijf je zitten.' 'Dat helpt niet, hoe meer je waarschuwt en des te harder jij eraan trekt, hoe meer een kind achterover gaat leunen.' Koops van 't Jagt noemt het de 'reparatiereflex'. 'De bedoeling is goed, maar het leidt nergens toe.' Wat wel? De leerling zelfkennis bijbrengen. 'Stel je op als nieuwsgierige onderzoeker', zegt ze. 'Dat klinkt makkelijker dan het is. Luister, vat samen en vraag door. Het betekent dat je zonder oordeel naar de leerlingen kijkt, open vragen stelt en dus nooit genoeg neemt met: Ik vind het stom, ik kan het niet.'

OP TLEERLAB.NL STAAN MEER TIPS EN IS EEN POSTER TE DOWNLOADEN DIE JE IN HET LOKAAL KUNT OPHANGEN